

O`ZBEKSTAN RESPUBLİKASINDA MIYWE-OVOSH JETİSTİRİWDİ JEDEL RAWAJLANDIRIWĖ A BAYLANISLI QOSIMSHA İLAJLAR HAQQINDA

ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА МИЙЎЕ-ОВОШ ЖЕТИСТИРИЎДИ JEDEL RAՄAJLANDIRIՄĖ A BAYLANISLI QOSIMSHA İLAJLAR HAQQINDA

Өзбекстан Республикасы Президентиниң

пәрманы

Республикада өндиристи кеңейтиў, мийўе-овощ өнимлерин сақлаў, қайта ислеў хэм экспорт етиўге қаратылған комплексли илажлар әмелге асырылмақта.

Мийўе-овощ жетистириўди интенсив раўажландырыўға бағдарланған жойбарларды әмелге асырыў ушын егислик жерлерди сезилерли дәрежеде кеңейтилди, мийўе-овощ өнимлерин сақлаў хэм қайта ислеў бойынша күшлер иске қосылды, қаржы ресурслары, соның ишинде, халықаралық қаржы институтларының қаржылары жедел түрде тартылмақта.

Соның менен бирге, шет ел мийўе-овощ өнимлери базарларындағы жоқары дәрежедеги бәсекилик агротехниканың және өндирис хэм өним жеткерип бериў процеслерин басқарыўдың заманағөй усулларын жедел түрде енгизиўди талап етпекте.

Бир қатар унамсыз факторлар елимиздиң агросанаат тараўындағы потенциалынан нәтийжели пайдаланыўға хэм оны раўажландырыўға тосынлық етпекте. Олардың қатарына төмендегилер киреди:

бириншиден, мийўе-овощ өнимлерин ислеп шығарыўшылар хэм таярлаўшылар арасында мийўе-овощ егинлери базарында өтімли егинлер хэм олардың түрлерин жайластырыў мәселелеринде өз-ара бирге ислесиўдиң базар механизмлеринен толық пайдаланбаў;

екиншиден, дүзилген шәртнамаларды өз ўақтында, сапалы, толық ямаса улыўма орынламаў сыяқлы ҳәрекетлерде көзге тасланатуғын киши аўыл хожалығы товарын ислеп шығарыўшылар тәрәпинен шәртнама тәртибине әмел етиў дәрежесиниң төменлиги;

үшиншиден, аўыл хожалығы мийнетин механизацияластырыў, заманағөй интенсив, бәринен бұрын, суўды үнемлейтуғын технологияларды енгизиў, оларды сақлаў хэм транспортивкалаў, аўыл хожалығы өнимлерин ислеп шығарыўшылардың еркин түрде сыртқы базарға шығыўы ушын қаржы ресурсларын топлаў ушын қолайлы имканиятлардың жоқлығы;

төртиншиден, аўыл хожалығы өнимин ислеп шығарыўшылардың базарларда өтімли болған жоқары өнимдарлыққа ийе хэм сапалы сортлардың туқымы, нәли менен қанаатландыралы түрде тәмийинленбегенлиги;

бесиншиден, аўыл хожалығы өнимин ислеп шығарыўшылардың реал талапларға жуўап бермейтуғын кадрлар таярлаў системасының төмен дәрежеси, соның ишинде, заманағөй билимлерге ийе орта хэм жоқары буўынның жоқары маман қәнигелерин таярлаў бойынша халықаралық бирге ислесиў жолға қойылмағанлығы;

алтыншыдан, логистика хэм транспорт инфраструктурасы раўажланбағанлығы өнимниң бир бөлегиниң набыт болыўына, сондай-ақ, жетистирилген өнимди арзан баҳаларда сатыў хэм нәтийжеде аўыл хожалығы өнимин ислеп шығарыўшылардың қанаатландыралысыз қаржы көрсеткишлерине себеп болмақта;

жетиншиден, түрли егинлер агротехнологияларының әҳмийетли мәселелери хэм оларды әмелиятқа енгизиў бойынша терең илимий изертлеўлердиң жоқлығы, илимий институтлар хэм аўыл хожалығы өнимлерин ислеп шығарыўшылар арасындағы өз-ара қатнасықлардың төмен дәрежеси.

Мийўе-овощ жетистириўди жедел хэм нәтийжели раўажландырыўды тәмийинлеў, жоқары сапалы хэм бәсекиге шыдамлы өним ислеп шығарыўды кеңейтиў, оны ири шет ел базарларына шығарыў, сондай-ақ, 2017-2021-жылларда Өзбекстан Республикасын раўажландырыўдың бес тийкарғы бағдары бойынша Хәрекетлер стратегиясында белгиленген ўазыйпалардың избе-из орынланыўын тәмийинлеў мақсетинде:

1. Сурхандәрья ўәлаятында мийўе-овощ өнимлери тараўында аўыл хожалығы өндирисинде кластер усылын жаратыўды қоллап-қуўатлаў бойынша тәжирийбе жолға қойылғаны мағлыўмат ушын қабыл етилсин.
2. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети, Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси, ўәлаятлар хэм район ҳәкимликлери быйылғы аўыл хожалығы жылынан баслап:

мийўе-овощ өнимлерин ислеп шығарыўдан баслап сатыўға шекемги белгиленген процести еркин түрде әмелге асыратуғын бирден-бир ямаса өз-ара байланыслы кәрханалардың топары шеңберинде;

аўыл хожалығы өндирисшилерине аўыл хожалығы жұмысларын шөлкемлестириў ушын егис материалын, аванс төлемлерин усынатуғын хэм олардан ислеп шығарылған өнимди келисилген баҳада сатып алатуғын аўыл хожалығы өндирисшилери, таярлаўшы кәрханалар, қайта ислеўшилер, экспорт етиўшилер арасында кепилленген шәртнамалар тийкарында «Туқым-нәл-өним жетистириў-таярлаў-сақлаў-қайта ислеў-транспортивкалаў-базарға жеткерийў» принципи бойынша үзликсиз байланысты қәлиплестириўди нәзерде тутатуғын мийўе-овощ өнимлерин ислеп шығарыўды шөлкемлестириўдиң кластер усылын (кейинги орынларда мийўе-овощ кластерлери деп жүргизиледи) кеңнен енгизиў бойынша илажларды қабыл етсин.

1. Өзбекстан Республикасы Бас министриниң орынбасары З.Т.Мирзаев, Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесиниң Баслығы, ўәлаятлар хәм районлардың ҳәкимлери тийисли тәртіпте шигиттен босаған жерлерде аўыл хожалығы егинлерин егиўде:

логистика орайлары (мийўе-овощ өнімлерин сақлаў, дәслепки ямаса терең қайта ислеў бойынша қуўатлаўшылар, аўыл хожалығы техникасы), сондай-ақ, ишки хәм сыртқы базарда мийўе-овощ өнімлерин сатыў тәжирийбесине ийе;

заманагөй ыссыхана хожалықлары хәм интенсив бағлар жаратыў хәм олардан пайдаланыў тәжирийбесине ийе;

қосымша қунлар байланысы бойынша кластер усылында аўыл хожалығы өнімлерин ислеп шығарыўды шөлкемлестириў ушын жеке хәм тартылған қаржы қәрежетлерине ийе;

мийўе-овощ өнімлерин жетистириў, қайта ислеў хәм сатыў, соның ишинде, экспорт етиўди шөлкемлестириў, заманагөй ресурсларды және суўды үнемлейтуғын технологияларды енгизиў, жаңа жұмыс орынларын жаратыў ўазыйпаларын өзине жүклей алатуғын хожалық жүргизиўши субъектлерине (өз-ара байланыслы кәрханалар топарына) биринши гезекте жерден узақ мүддетли ижара шәртлеринде пайдаланыў хуқықын усынын.

1. Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси, ўәлаятлардың ҳәкимликлери Өзбекстан Республикасы аўыл хожалығы министрлиги менен биргеликте:

2018-жылы хәр бир аймақта 1-2 мийўе-овощ кластерлерин шөлкемлестирсин хәм 2019-жылдан баслап мийўе-овощ жетистириўге қәнигелескен барлық районларды аўыл хожалығы өндирисин шөлкемлестириўдиң кластер түрине тартсын;

мийўе-овощ кластерлерине ишки хәм сыртқы базардағы талап және топырақ-ықлым шараятларын есапқа алған халда аўыл хожалығы егинлерин егиў, өнім жетистириў көлемин, олардың түрин белгилеў, сондай-ақ, фермер хәм дийқан хожалықлары менен олар тәрәпинен таярланып атырған аўыл хожалығы өнімлерин сатып алыў бойынша шәртнамалар дүзиў бойынша еркин қарар қабыл етиў хуқықы усыныс етилсин;

мийўе-овощ кластерлерине нәллер, атап айтқанда логистика орайлары (музлатқыш, қоймахана, қайта ислеў күшлери, лаборатория, машина-техникалық станциялар ушын инфраструктура имаратлары)н шөлкемлестириў ушын егислик жерлерди ажыратыў ҳаққындағы қарарлар тез қабыл етилсин;

Өзбекстан Республикасы Суў хожалығы министрлиги менен биргеликте аўыл хожалығы өнімлерин ислеп шығарыўшыларға ирригация хәм коллектор қурылмаларын тазалаўда жәрдем берсин.

1. Өзбекстан Республикасы Бас министриниң орынбасары С.Р.Холмуродов Инвестициялар бойынша мәмлекетлик комитет пенен биргеликте еки ай мүддетте;

халықаралық қаржы шөлкемлери хәм институтлары кредит линияларын, соның ишинде, мийўе-овощ кластерлериниң устав капиталына соңынан усы үлеслерди шөлкемлестириўшилер – Өзбекстан Республикасы резидентлери тәрәпинен сатып алыў хуқықы менен тартыў;

мийўе-овощ кластерлерин, басқа да мийўе-овощ өнімлерин ислеп шығарыўшыларды хәм экспортшыларды экспорт алдынан қаржыландырыў ушын коммерциялық банклерде кредит линияларын ашыў;

нәллерди жетистириў орынларын шөлкемлестириў, мийўе-овощ кластерлери логистика орайларын, ыссыханалар қурыў хәм интенсив бағлар жаратыў бойынша жойбарларды қаржыландырыў ушын халықаралық қаржы институтлары кредит линиялары көлемин кеңейтиў;

агрономлар хәм мийўе-овощ кластерлери, заманагөй интенсив бағлар хәм ыссыхана хожалықларының басқа хызметкерлерин бир жылға шекемги мүддетте жетекши қәнигелескен шет ел компанияларына билим алыў хәм стажировкаға жибериў ушын грант қаржыларын хәм халықаралық шөлкемлердиң техникалық көмек қаржыларын тартыў бойынша усыныслар киргизсин.

1. Төмендегилер 2021-жыл 1-январьға шекем:

нәл жетистириў орынларында хәм ыссыханаларда туқым, нәллерди хәм сабылған нәллерди жеткерип беретуғын хәм оларды аўыл хожалығы өнімлерин ислеп шығарыўшыларға жеткерип беретуғын хожалығын жүргизиўши субъектлери барлық түрдеги салық хәм жыйымлар төлеўден (бирден-бир социаллық төлем буған кирмейди);

шеттен алып келинип атырған туқымлар, нәллер хәм сабылған нәллер, минерал төгинлер, өсимликлерди химиялық қорғаў қураллары, заманагөй энергия үнемлейтуғын ыссыханалар хәм оларды комплектлеўши бөлеклери қосымшаға муўапық бажыхана төлемлеринен (бажыхана рәсмийлестириўи ушын жыйым буған кирмейди);

импорт бойынша алып кирилип атырған. мийўе-овощ өнімлерин тасыўға қәнигелескен транспорт қураллары (ТЭФ ТН кодлары-870120, 870421, 870422, 871639) бажыхана төлемлери хәм Республика жол қорына жыйымлар төлеўден азат етилсин.

1. 2018-жылдың 1-январынан мийўе-овощ өнімлерин жетистиретуғын шөлкемлерге дәрәматқа дәлдалшы шөлкемлер ушын нәзерде тутылған ставка бойынша салық салған халда сыйлықлаў суммасынан бирден-бир салық төлемин төлеў хуқықы берилсин.

2018-жылдың 1-апрелинен бир мийўе-овощ кластери ишинде сатылатуғын өнімге қосымша қун салығы салынбайтуғыны хәм мәмлекеттиң мақсетли қорларына мәжбүрий ажыратпалар өндирилмейтуғыны белгилеп қойылсын.

1. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети бир ай мүддетте Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Исбилерменлик жұмысын раўажландырыўды қоллап-қуўатлаў мәмлекетлик қоры тәрәпинен 2017-жылдың 5-сентябрине шекем ыссыханалар қурыў, интенсив бағлар жаратыў хәм музлатқышлар қурыў ушын халықаралық қаржы институтларының кредит линиялары есабынан ажыратылған валюта кредитлери бойынша белгиленген процент ставкасының 50 процентине шекемги муғдарында компенсация төлеў тәртибин тастыйықласын.
2. Өзбекстан Республикасы Қаржы министрлиги мөпдар министрликлер хәм қамсызландырыў шөлкемлери менен биргеликте мийўе-овощ өнімлерин ислеп шығарыўшылар хәм таярлаўшылар арасында контрактация шәртнамаларын қамсызландырыў механизм жетилистириў бойынша усыныслар киргизсин.
3. Аўыл хожалығы министрлиги, Сыртқы саўда министрлиги, Мәмлекетлик бажыхана комитети, Өзбекстан Республикасы Министрлер

Кабинети жанындағы Өсимликлер карантини мәмлекетлик инспекциясы хэм «Өзагрохимияқорғаў» АЖ менен биргеликте, тәжирийбе сыпатында, реал нәтийжелерден хэм өнимниң сақланыўынан келип шығып, жуўмақлаўшы есап-санақлардың әмелге асырылыўы хэм сыйлық алыўын есапқа алған халда фитосанитариялық тәмийнатты, өсимликлерди зыянкеслерден, кеселликлерден хэм жабайы шөплерден қорғаўды тәмийинлесин.

4. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Өсимликлер карантини мәмлекетлик инспекциясы Өзбекстан Республикасы аўыл хожалығы министрлиги менен биргеликте 2018-жылдың 1-сентябрине шекемги мүддетте Өсимликлерди зыянкеслерден, кеселликлерден, жабайы шөплерден, бактериялар хэм вируслардан комплексли қорғаў, фитосанитариялық қадағалаўды күшейтиў хэм республикада мақул фитосанитариялық жағдайды тәмийинлеў бойынша мәмлекетлик бағдарламаны ислеп шықсын.
5. Өзбекстан Республикасы Мәлимлеме технологияларын хэм коммуникацияларын раўажландырыў министрлиги, Сыртқы саўда министрлиги 2018-жыл 1-ноябрьге шекем барлық аўыл хожалығы өндиришилери еркин пайдалана алатуғын потенциаллы шет ел базарларының электрон мағлыўматлар базасын жаратыўды тәмийинлесин, онда мийўе-овощ өнимлериниң түрлери, сортлары, тийкарғы пайдаланыўшылары бойынша талаплардың салыстырмалы көлеми, сондай-ақ, қойылатуғын талаплары бойынша мәлимлеме алыў имканияты нәзерде татылсын.

Шет ел базарлары бойынша мағлыўматлар Өзбекстан Республикасы Сыртқы саўда министрлиги тәрәпинен, сондай-ақ, Өзбекстан Республикасының шет мәмлекетлердеги елшиханаларын хэм саўда ўәкилханаларының хызметкерлерин тартқан халда қәлипестирилиўи хэм жаңаланыўы белгиленсин.

1. Өзбекстан Республикасы Инновациялық раўажланыў министрлиги, Аўыл хожалығы министрлиги тийисли илимий-изертлеў институтларын тартқан халда, қурғақшылыққа, кеселликлерге хэм зыянкеслерге шыдамлы аўыл хожалығы егинлериниң селекциясын шөлкемлестириў бойынша илажлар бағдарламасын ислеп шықсын.
2. «Өзбекэнерго» АЖ (У.Мустафаев), «Өзтрансгаз» АЖ (А.Мустафаев), сондай-ақ, Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси хэм ўәлаятлар ҳәкимликлериниң басшыларына мийўе-овощ кластерлериниң өндирис хэм қайта ислеў күшлерин электр энергия хэм тәбийғый газ бенен олардың тәбийғый талапларына муўапық үзликсиз тәмийинлеў ушын жеке жуўапкершилик жүкленсин.
3. Өзбекстан Республикасы Бас министриниң биринши орынбасары А.Ж.Раматов, Өзбекстан Республикасы Бас министриниң орынбасары Н.С.Отожонов, Сыртқы саўда министрлиги (Ж.Ходжаев) хэм «Өзбекстан темир жоллары» АЖ (Х.Хасилов)ға бир ай мүддетте төмендегилер бойынша усыныслар киргизсин:

мийўе-овощ өнимлерин экспорт етиўшилерге экспорт контрактлериниң орынланыўын тәмийинлейтуғын мүддетлерде темир жол вагонлары, соның ишинде, вагон-рефрижераторлар бериў тәртибин муўапықластырыў хэм әпиўайыластырыў;

соның ишинде, шет ел инвесторларын тартқан халда заманагөй рефрижераторлы контейнерлер ислеп шығарылыўы, халықаралық регистрларда сертификациялаўды хэм дизимнен өткериўди тәмийинлеў, сондай-ақ, оларды мийўе-овощ кластерлери, таярлаў шөлкемлери хэм басқа да мөпдар пайдаланыўшыларға, соның ишинде, лизинг арқалы сатыў тәртибин белгилеў бойынша.

1. Аўыл хожалығы министрлиги, Жоқары хэм орта арнаўлы билимлендириў министрлиги, Өзбекстан Республикасы илимлер академиясы Сыртқы ислер министрлиги менен биргеликте агротехнологиялар тараўында жоқары тәжирийбелли, заманагөй билимлерди ийелеген қәнигелерди таярлаў бойынша халықаралық бирге ислесиўди жолға қойыўды тәмийинлесин.
2. Өзбекстан Республикасы Сыртқы ислер министрлиги ўәлаятлар ҳәкимликлери, мийўе-овощ кластерлери хэм басқа да аўыл хожалығы өнимлерин ислеп шығарыўшылардың буйыртпаларына бола тартылатуғын шет ел қәнигелери ушын 12 айға шекемги мүддетте кириў визаларын хэм көп мәртелик визаларды рәсмийлестириўди тәмийинлесин.
3. Өзбекстан Республикасы Ишки ислер министрлиги ўәлаятлар ҳәкимликлери, мийўе-овощ кластерлери хэм басқа да аўыл хожалығы өнимлерин ислеп шығарыўшылардың буйыртпаларына бола тартылатуғын шет елли қәнигелер ушын мәмлекетлик бажыны өндирмеген халда көп мәртелик визаларды рәсмийлестириў, бериў хэм созыўды, сондай-ақ, жасайтуғын жери бойынша ўақтынша прописка етиўди, есапқа алыўды хэм ўақтынша прописканы созыўды тәмийинлесин.
4. Өзбекстан Республикасы Бәнтлик хэм мийнет қатнасықлары министрлиги мийўе-овощ кластерлериниң буйыртпаларына бола белгиленген тәртипте Өзбекстан Республикасының аўыл хожалығы бойынша жоқары маман шет елли қәнигелерди тартыў ушын руқсатнамалар берилиўи, сондай-ақ, усы шет елли пуқараларға Өзбекстан Республикасы аймағында мийнет пенен шуғылланыўына руқсат бериў (созыў)ди тәмийинлесин.
5. Аўыл хожалығы министрлиги, Өзбекстан Республикасы Әдиллик министрлиги, Экономика министрлиги хэм басқа да мөпдар ведомстволар менен биргеликте бир ай мүддетте нызам ҳужжетлерине усы Пәрманнан келип шығатуғын өзгерислер хэм қосымшалар ҳаққында Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетине усыныслар киргизсин.
6. Усы Пәрманның орынланыўын қадағалаў Өзбекстан Республикасының Бас министри А.Н.Ариповқа, Өзбекстан Республикасы Бас министриниң орынбасарлары Н.С.Отожановқа, З.Т.Миразевқа хэм Өзбекстан Республикасы Бас прокуроры О.Б.Мурадовқа жүкленсин.

Өзбекстан Республикасы

Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Ташкент қаласы,

2018-жыл 29-март

Ko'rip shi'g'i'ldi':

- [Ministrler Ken'esi](#)
- [Statistikaliq ha'm analitikaliq ma'gliwmatlar](#)
- [Ministrlikler ha'm vedomstvolar](#)
- [Qala ha'm rayon ha'kimlikleri](#)
- [Hu'jjetler](#)
- [Respublika miymanlarina](#)
- [Elektron hu'kimet](#)
- [Interaktiv ma'mleketlik xi'zmetler](#)